

PEDAGOGIA 95

PER LA UNITAT DELS EDUCADORS LLATINOAMERICANS

L'Havana 6-10 de febrer

Pere Polo Fernández

L'educació de l'home amb un concepte cada vegada més integral i multifacètic, la seva preparació adequada per conviure en el món del futur —un món que s'obre com un gran desafiament, un món complex i canviant, però al que la societat s'ha d'enfrontar en les seves múltiples facetes i contradiccions—, obliga avui a tots els educadors i científics de l'educació, a estudiar i proposar noves vies i alternatives en la tasca educacional, que garanteixin la formació plena dels nins i joves per viure en aquest món futur.

En aquest important i lloable empenyorament els educadors de Llatinoamèrica i el Carib han de marxar junts,

*Representants
dels STEs
i la UIB
a la sessió
inaugural.*

tota vegada que els uneixen profunds lligams històrics, geogràfics i culturals, i perquè s'han d'enfrontar als problemes comuns dels països pobres i subdesenvolupats i han de lluitar amb tenacitat per desenvolupar les seves economies, i per aquest objectiu l'educació hi ha d'ocupar un lloc destacat.

En la materialització d'aquesta idea, Cuba ha représ amb modèstia una tradi-

*Teatre
Carl Marx,
seu del
Congrés
Pedagogia 95.*

*"Toca a los maestros
hacer conocer a los niños
el valor del trabajo, para que sepan
apreciar el valor de las obras"*

Simón Rodríguez

ció dels educadors llatinoamericans: reunir-se per realitzar encontres pedagògics on s'analitzen i cerquen noves vies de solució als complexos i variats problemes educacionals.

El Congreso Internacional Americano celebrat a Argentina el 1882, el Congreso Higiénico Pedagógico efectuat el 1883 a la Ciutat de Mèxic i el Primer Congreso Pedagógico realitzat a Cuba i Veneçuela el 1884 i 1885 respectivament, entre altres, significaren l'inici d'un moviment pedagògic important

*Representants
sindicals de
Canadà,
Cuba,
Guatemala
i STEs*

*Pio Maceda (STEs),
Luis Abreu (Secretari
General del SINTEC
(Sindicato de
Trabajadores de la
Enseñanza y
la Ciencia de Cuba),
Pere Polo (STEI)
i Juan José Chaves
(STEG-Guatemala)*

a Llatinoamèrica i l'obertura d'un ampli camp d'acció per a l'intercanvi científic entre educadors de la regió.

Com a continuació històrica d'aquests propòsits, des de 1986 Cuba ha convocat la celebració en el seu territori dels Congressos de Pedagogia, que han reunit milers d'educadors de Llatinoamèrica, el Carib i Espanya. Aquests encontres han marcat un nou estil d'intercanvi científico-pedagògic i propiciat un major acostament i comeixement mutus.

Pedagogia 86 i els seus continuadors *Pedagogia 90*, *Pedagogia 93* i *Pedagogia 95*, en aquest propòsit d'aconseguir la unitat dels educadors llatinoamericans, han fet possible recollir un conjunt d'idees, concepcions i experiències, que sistematitzades, generalitzades i enriquides per la pràctica educacional de cada país, podran anar configurant les bases teòriques del que constituirà, sens dubte, una pedagogia pròpia, una ciència genuïnament llatinoamericana, que

*Escola Royo
Naranjo,
municipi de
l'Havana*

satisfaci els interessos i necessitats de la regió.

Sota el lema: "*Por la unidad de los educadores latinoamericanos*" s'han reunit a "*Pedagogia 95*", més de 4000 docents de tots els països llatinoamericans, el Carib, EEUU, Canadà, Portugal, França, Itàlia i Espanya.

Durant el Congrés es desenvolupa-

ren 11 conferències especials entre les que destacaren les del Ministre d'Educació de Cuba, sobre la "*Situación actual y perspectivas de futura de la Educación Superior en Cuba*", "*Una pedagogía para América Latina y el Caribe*", del president de l'AELAC (Asociació d'Educadors de Llatinoamèrica i el Carib), i la pronunciada per la Dra. Elena Martín Ortega, Directora del Gabinet del Ministre d'Educació d'Espanya, amb el títol: "*Calidad en los*

sistemas educativos. La nueva Ley de Educación en España".

També es dugueren a terme 16 taules rodones sobre temes d'interès actual relacionats amb l'educació, fent possible l'intercanvi i el debat entre els participants. De entre totes, en destacaria, per l'interès del debat i la qualitat dels participants "*Reflexiones acerca de una*

Conferència d'Elena Martín del Ministeri d'Educació i Ciència espanyol

*Pere Polo
amb els
representants
sindicals de
Guatemala.*

estrategia alternativa en Educación para América Latina y el Caribe”.

Durant tot el congrés funcionaren 22 comissions de treball en correspondència amb les diferents temàtiques del congrés: ciències pedagògiques, desenvolupament de la intel·ligència i la creativitat, societat, família i escola, Martí i l'educació, educació laboral, formació del personal docent, les distintes etapes de l'educació des de preescolar fins a educació d'adults.

Una altra nova forma de presentació de treballs és la realitzada en cartells, ca-

*Pío Maceda (STEs),
Félix Prats (FUNCOE)
amb un grup
d'ensenyants
cubans i espanyols.*

racteritzada per la possibilitat de comunicació, l'elaboració resumida de forma gràfica dels aspectes essencials d'un tema. Aquí vull mencionar el presentat per Pedro Payeres Coll: “El huerto ecológico escolar. Experiencia realizada en varios colegios de Mallorca”.

Tot això acompanyat de la possibilitat de visitar centres escolars de distints nivells d'ensenyança, des del cercle infantil fins a educació superior, incloent

visites a institucions científiques. L'encontre directe dels delegats amb els docents, estudiants, i investigadors ha permès donar a conèixer millor les experiències cubanes en el sector de l'educació i de la salut.

D'educació es va parlar quasi tot, en les 22 comissions en què es reunien, com he dit abans, pedagogs de quasi tot el continent. L'anàlisi transcendia els aspectes merament instructius per parlar de formació de persones llatinoamericanes i caribenyes *educades per a la vida*, la qual cosa equival, com deia algun dels po-

*Asistents
a l'acte
de cloenda*

nents, a preparar les persones “*per fer el que feim en el món de la millor manera possible*”. O el que és el mateix: formar éssers creatius, capaços de transformar la realitat.

Per això, crec que cap aspecte més transcendent que el desenvolupat en diverses conferències especials i meses rodones a la recerca d'una estratègia educacional alternativa per als pobles de

*Pere Polo i
Pío Maceda
amb els
representants
d'Hondures i de
l'AELAC
(Asociación Educativa
de América Latina
i el Caribe)*

Visita de Pere Polo a l'escola Royo. Naranjo

Llatinoamèrica i el Carib.

Una altra nota a destacar va ser la veu de molts de mestres que feia incidència especial en el fet que cada vegada els problemes s'aguditzen més en parlar de les insuficients possibilitats de capacitat per a molts de mestres, manca de materials didàctics i, el que encara és pitjor, de la urgència d'enfrontar projectes reformadors que no tenen en compte "la historia de todos los días, la historia de la pérdida de nuestros recursos; de la crisis alimentaria, esa la tendremos que escribir un día para todos nosotros", com va dir un delegat xilé.

bre la necessitat de modernitzar, però no solament pensant en l'eficàcia, en les meres fórmules de laboratori i d'ordinador reservades als qui poden, sinó des de l'òptica humanista que agafi com a centre el millorament de la persona com a tal.

El debat llançat per la AELAC: "Reflexiones acerca de una estrategia alternativa en Educación para América Latina y el Caribe" queda obert. Es pretén clarificar i consensuar idees amb els objectius de formar una persona animada per una ètica solidària en la qual l'ajuda mútua i l'actitud de servei es combi-

nin amb l'estimació al medi natural, a la justícia, a la democràcia i amb unes qualitats que la conformin com a persona activa i integral, una persona per inserir-se en l'activitat productiva del seu temps. Una persona educada amb l'orgull per la seva identitat cultural, nacional llatinoamericana i, tal com va recordar la Dra. Lidia Turner, de Cuba, l'home sommiat pels nostres avantpassats és aquell educat en la pràctica participativa i "lliure per pensar".

Per fer això, a l'aula no hem de demanar permís ni esperar a canviar la realitat econòmico-social dels nostres països. El que podem fer a cada escoleseta per si mateix no canviarà la realitat, però ajudarà a formar una persona llatinoamericana que lluiti contra els seus mals; aquesta és l'estratègia del mestre. □

Alumnes sembrant arbres a una plaça de l'Havana.

Immersos enmig de la maregassa neoliberal i "globalista" que privatitza, lleva responsabilitats en l'educació als Estats i proclama la fi de les ideologies, termes com qualitat de l'ensenyança, modernitat, igualtat... són avui reanalitzats.

Hi va haver qui feia observacions so-

Mural del Che a la capital cubana.

